

Egyetértés

POLITIKAI NAPILAP

DEBRECZEN, 1921.

III. ÉVFOLYAM, 251. SZAM.

SZOMBAT, NOVEMBER 5.

Előfizetési ár helyben és vidéken:
Egy hónapra 60.— K Félévre . . 340.— K
Negyedévre 170.— K Egész évre 660.— K

EGYES SZÁM ÁRA 3 KORONA.
Kapható az összes dohánytözsdékben
és az utcai árusítóknál.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kossuth-utca 2-ik szám alatt, város-
háza épület.

Gróf Bethlen István ünnepélyesen óvást emel a belügyeinkbe való idegen beavatkozás ellen.

A nemzetgyűlés tárgyalja a trónfosztó javaslatot.

Budapest, nov. 4. A nemzetgyűlés mai ülését 10 órakor nyitotta meg Gaál Gaszton elnök. — Az ülés azonnal áttér

IV. Károly király őfelsége uralkodói jogainak s a Habsburg-ház trónörökösödésének megszűnéséről szóló törvényjavaslat tárgyalására.

Dr. Rubinek István mint a közjogi bizottság előadója ismerteti a javaslatot.

Bethlen István gróf miniszterelnök: Ez a törvényjavaslat nem a normális alkotmányos életnek következménye, (közbekiáltások: A forradalom!) hanem elkerülhetetlenné tették azt a két utolsó hét eseményei. Pécsi beszédemben kijelentettem, hogy a kormány ellenszegül minden egyoldalu megoldásnak. Két körülmény volt azonban, amely rövid idő alatt megérlelte a mostani helyzetet.

egyrészt könnyelmű kísérlet, amelynek áldozatává lett maga a király és a dinasztia

(felkiáltások a kereszténypárton: Éljen a király, a kiscgazdapárton: Éljen a nemzet, éljen a nemzetgyűlés!), valamint a nemzet nyugalma is, másfelől

az a mohó törekvés, amely e kísérlet nyomán szomszédainknál azonnal jelentkezett és okot látszott adni a belügyeinkbe való beavatkozásra

Még le sem zajlottak azok az események, amelyek a két utolsó hétben történtek, már is bírák gyanánt állítják oda magokat oda ezen események elbírálására. — Ezen események felett az ítéletet majd meg fogja hozni maga a történelem. Lelkiismeretem és meggyőződésem szerint úgy hiszem,

hazám iránti kötelességemet teljesítem akkor, amikor erről a helyről a magyar kormány és a magyar nemzet nevében ünnepélyes óvást emelek minden külföldi beavatkozás ellen.

Ünnepélyesen óvást kell emelnem ezért, mert a magyar kormány amit eddig tett, azt őszintén tette, mert az egyoldalu resaurációs ki-

sérletekkel szemben a magyar kormány mindig ellenszegült és lehetetlenné tette. Feleslegesnek tartom ismertetni a hosszú jegyzekváltásokat. Ezek közül csak azt emelem ki, amely Magyarország lefegyverzésére vonatkozik. Afölött pedig, hogy a mozgósítások költségeit rank akarják hártani, csak mosolyoghatok, mert ugyanakkor mi mindent megtettünk, hogy a nyugalom és a belső béke helyreálljon. Dacára ennek a beavatkozásnak,

a magyar nemzet a békés utat választotta és kellett választania

és én azt hiszem, hogy amikor a magyar nemzet ezt teszi, le fog esni teljesen Európa szeméről a hályog, mert mi eddig úgy állottunk a világ előtt, mint békebon-tók, mint akik fegyverkezünk, — mint akik más állam belügyeibe avatkozunk. Most láthatja Európa hogy

Középeurópa békéjét mi mentettük meg, láthatják a nagyhatalmak, hogy nem a mi agresszivitásunk, hanem a mások agresszivitása volt az, amely Középeurópa békéjét fenyegette.

Európa látja a mi helyzetünket, mert valóban velünk szemben nem lehet az agresszív fellépés vádját felhozni, mint amint eddig hitték, hanem meggyőződésem szerint tisztán az, hogy annak ellenére, hogy mi csonkán állunk elgyengülve, mégis a szomszédos államaink részéről forgott veszélyben a béke, mert Magyarország most sem szűnt meg, a Kárpátok medencéjére azt a vonzást gyakorolja, amelyet eddig gyakorolt ezekre a népekre, amikor még Magyarország teljes volt. (Eljenzés és taps.) És ha a Habsburg-kéretést felvetették ilyen formában velünk szemben, ennek magyarázata szintén ez, mert hiszen nemzetközi szempontból világos, hogy

Magyarország csak akkor virágozhatott fel és akkor tudott Középeurópában helyet biztosítani magának, amikor tradícióihoz hű maradt, hű

maradt dinasztijához, mert ekkor biztosítva volt Magyarország egysége.

(Zajos taps a keresztény és diszszidens párton. A taps mindinkább fokozódik. A kereszténypárt a disszidensek és az ellenzéki legitimisták felállva tapsolják Bethlent.)

Középeurópa helyzete valóban nagyon beteg. A lezajlott események villanyfényénél az orvosok megállapíthatják a diagnózist. — De nem azért beteg Középeurópa, mert tisztán hatalmi ambíciókat táplálnak, hanem azért, mert ennek a gyenge Magyarországnak a területét sem akarják megtérni és beteg azért, mert visszaadták ugyan Magyarország függetlenségét, de elvették ennek minden attributumát. Ennek a függetlenségnek érte oda állították egyfelől a népszövetséget, amely a döntő pillanatban szavát sem hallatta, másfelől a nagyhatalmak jóindulatát, amelyre a magunk részéről appellálunk. És amit kérünk, de amitől félünk, hogy

Apponyi Albert gróf deklarációja.

Ezután Apponyi Albert gróf emelkedett szólásra:

A bajok legfőbb forrása a trianoni békeszerződés s Középeurópa betegségét a helyzet teljes félreismerésén alapuló eme szerződés okozta. A nemzetek szövetségének a trianoni békeszerződés életbe léptetése napja óta, bár nem vagyunk tagja a népszövetségnek, birtokában vagyunk mindazoknak a jogoknak, amelyeket a nemzetek szövetségének faktuma a hozzá nem tartozó államok számára is biztosít.

A fegyveres beavatkozással való fenyegetés a nemzetek szövetségéről szóló faktum flagráns megsértése.

Azt a kérést intézem a hatalmakhoz, amelyek a nemzetek szövetségét megalkották, hogy humbug-e, csalás-e, igazság-e (Felkiáltások: Tisztára csalás!) — A másik kérdésem az, hogy a trianoni békeszerződésben benne van-e az, hogy Magyarország lefegyverzésében a kisantant is részt ve-

nem mindig fog együtt érezni velünk ennek a függetlenségnek oltalmazásában. Velünk szemben eddig két utat választottak.

Először betegg akartak tenni, inficiálni akartak betegséggel. Ez azonban, hála a nemzet magához tércésének, egészséges élet-ösztönének, meghiusult és ekkor léptek a beavatkozás területére.

Nekünk ezzel szemben csak egy fegyverünk van és az, hogy szilárdan ragaszkodunk a békéhez. Hogy ha vannak, akik ebben a Házban ezt a politikát nem helyeslik és azt mondják, hogy ez gyáva politika, úgy erre én azt mondom, hogy gyáva politika-e az, ha neki megyünk fejjele a falnak? (Helyeslés a kiscgazdapárton.) Ezután is a nagyhatalmak jóindulatát kérjük, mert a békés politikánál megmaradni szándékozunk. Hogy ezt megtehesük, kérem a heterjesztett javaslat elfogadását. (Általános helyeslés és taps.)

het. Tudommal ez a trianoni békeszerződésben nincs benne. — Egyedül a nagyhatalmak képviselik a leszerelés foganatosítására hivatott tényezőket. Minden más beavatkozás a trianoni béke szellemével és szövegével ellenkezik. A békeszerződések el szokták intézni az összefüggő kérdéseket, — mégis egész sorozatával találkozunk a békeszerződésben nem alapuló követeléseknek. A párisi tanácskozások alkalmával a nagyhatalmak nem fejezték ki abbéli kívánságukat, hogy ezt, vagy azt a dinasztíát ki kell küszöbölni.

Nem a magam igazát keresem, hanem csak szegény hazámét. — (Eljenzés.) Arra nézve, hogy a koronás királlyal szemben a kormány fegyveres beavatkozást használt, ülönbözők lehetnek a vélemények, de nemzetközi szempontból bizonyos annyi, hogy a magyar kormány önszántából tette meg azt, amit tőle jogtalanul követeltek. De még ezzel sem elégedtek meg.

Követelték a magyar kormánytól, hogy egy magyar állampolgárt neki kiszolgáltatassunk.

A kormány nem tudott ellenállni a kényszernek, de nem tudja, — hogy felhangzott egy lángoló tiltakozás, mert minden magyar embernek érdeke, hogy idegen fak tornak ki ne szolgáltatassák. Ha tiltakozás nem történt a kormány részéről, akkor

kifejezést ad a nemzet sajnó fájdalomának érzésével azzal, hogy tiltakozik a magyar állam méltóságát és a magyar szent koronát ért ezen sérelem ellen.

(Nagy zaj a kisgazdapártban.) — Nem hiszem, hogy különbség legyen magyar és magyar között ezen érzelmünk kifejezésében. Ha volna, úgy azokat sajnálnám, a kik így gondolkoznak. (A kisgazdapártból egy hang átkiált a keresztény párt felé: Csehek hozták be a királyt! Nagy zaj tört ki erre. Szemcsányi a keresztény párt részéről a kisgazdapárt felé kiáltja: Nem igaz, rágalom!)

A zaj lecsillapultával Apponyi folytatja: Nem igaz, hogy cseh csapatok hozták be a királyt, ezt a legilletékesebb helyről cáfolták meg. (Nagy zaj. Az elnök alig tudja a rendet fentartani.)

Apponyi folytatja: Az ember azt hiszi, hogy a kormány fájdalommal érzéssel bír, de eleget tett a kívánalmaknak s legalább betelnek vele és nem fognak újabb követelésekkel előállni, úgy ahogy az eddig crescendo történt. Az első követelés IV. Károly király lemondása volt, később a trónfosztást követelték törvénybe iktatni, majd az egész dinasztianak a tróntól való megfosztását követelték. A követelések eredményeként származott ez a jelen törvényjavaslat és kérdezem, hová vezet ez az út, amelyen most haladunk. Magával a javaslattal nem kívánok hosszasan foglalkozni, mert ez ellenkezik a felfogással és egyetlen dolog, amit teszek az, hogy nem gátolom annak törvénybe iktatását.

Ez a törvényjavaslat törvényerőre való emelkedés esetén nem egyéb, mint ezeréves alkotmányos jogfolytonosságunkra mért csapás,

amely jogfolytonosságot pedig, — mint egyetlen erkölcsi érzékünket, meg kell menteni a jövő nemzedék számára.

Végül felolvasta a következő deklarációt:

A napirendre tűzött törvényjavaslat szakítás a nemzet ősi al-

A kisgazdapárt a független magyar királyság alapján áll.

Koszó István dr.: Nem tehetünk mást a külső nyomás hatása alatt, mint lekiismeretünk alapján cselekedjünk akkor, amikor a királypuccs izgalomban tartja az országot és amikor magának az uralkodónak is be kellett látnia, hogy ezt a kérdést véglegesen el kell intézni, el kellett távolítani az országból, mert jelenléte a nemzet fenmaradását, a nemzet békéjét veszélyeztette volna. A Habsburg királyság helyreállítása nem lett volna egyéb, mint a régi állapot bizo-

skorjának kimondásával a nemzet elvesztette legerősebb pillérét. A magyar nemzet a királyság intézményét támogatta meg. A király és nemzet megegyezése alapján törvény által megállapított trónöröklés rendjének egyoldalú megszüntetésével pedig bizonytalanságba sodorta a nemzet jövőjét. Az 1920-ik évi I. t.-c. erre nem ad jogcímet, mert ez a törvény kifejezetten nem erre irányul, de semmiesetre sem bír azzal a joghatállyal, hogy egy ezer éves alkotmány fosztassék meg általa; törvényes intézményt döntött meg általa és hogy a függetlenség által egy újabb jogfejlődésnek legyen kiinduló pontja. Ez a törvény, amelyet a nemzetgyűlés hozott meg későbbi időpontban, csak kiegészítő jog és a szükség jog alapján jött létre a királyjog ideiglenes gyakorlásának betöltésére addig, amíg a nemzet döntése annak helyreállítása irányában az ezer éves alkotmány alapján meg nem történik. Ezért kérjük az 1920. évi I-ső törvényekről való tartalmi magyarázásának tisztázását. Ennek a törvénynek a magyarázása nem lehet jogforrás egy régi alkotmánynak magyarázásával szemben. Ennek a törvénynek ilyen módon való magyarázása a forradalom terére való lépést jelenti, ami pedig ezen a területen alkotottat, az ha törvény alakjában lett alkotva is, jogilag hatálytalan.

Jogi meggyőződésünk folytán a törvényjavaslat megvitatásával és a felette való határozat hozatalában részt nem veszünk, ezzel szemben a nemzetre neneződő kényszerhelyzet alkalmából tiltakozásunk bejelentését kérjük.

Aláírások: Apponyi Albert gróf, Szemcsányi György, Bozsik Pál, Sándor Pál, Weiss Konrád, Friedrich István, Reischl Richárd, báró Korányi Frigyes, Schlachta Margit, Lingauer Albin, Beniczky Ödön, Szilágyi Lajos, Teszler Béla, Ferdinándy Gyula, Pallaviczy György, Dinich Vidor, Legeza Pál, Csernus Mihály, Haller József, Ugron Gábor, Szabó József (budapesti), Kállay András, Vázsonyi Vilmos, Bródy Ernő sk.

Elnök: Tisztelt nemzetgyűlés! Előbb a zajban nem hallottam, hogy Apponyi Albert gróf felolvasott nyilatkozatában azt a kijelentést tette volna, hogy ez a törvényjavaslat, amelyet a nemzetgyűlés most tárgyal és fog törvényvé emelni, hatálytalan.

Az 1920-ik évi I. t.-c. világosan kifejezi, hogy a nemzet szuverén törvényhozó testülete a mostani nemzetgyűlés, amelyet a nemzet saját maga hívott össze, tehát minden törvény, amelyet hoz, a képviselők interpretáltak, azonban semmiesetre sem vonható kétségbe a nemzetgyűlés által hozott törvények érvényessége. (Éljen, kiabálják a kisgazdapárti oldalról.

— Nekünk elég volt a Habsburgok 400 éves uralkodásából. Hiszen meg volt Károly királynak az alkalma, hogy válaszson a magyar és osztrák császárság között, ő azonban akkor kijelentette, hogy inkább az utóbbi választja. Ez esetben pedig Magyarország uralkodója nem lehet. Engedje meg a tisztelt nemzetgyűlés, hogy emlékezetébe idézzem a koronázás alkalmával a király magatartását, amidőn a király a koronázás után azonnal Bécsbe távozott. Szerintem ő osz-

trák állampolgár és nem magyar, már pedig törvényeink szerint még az uralkodó sem lehet két ország állampolgára.

Amint hivatalosan jelentik, a puccs alkalmával két osztrák százzal jött Magyarországra a király. Tehát nem tudom, hogy nem-e a régi politika folytatását jelentette volna-e ez. Hivatalosan megállapított tehát, hogy annak a nemzetnek a trónját és koronáját akarta megszerezni, amelyet már egy ízben visszautasított.

Ezek után szükségesnek tartom azt a tiltakozást kifejezésre juttatni, hogy a nemzetgyűlés óvást emeljen a saját belügyeibe való idegen beavatkozás ellen. (Taps a jobboldalon.)

Utána Haller István támogatta Apponyi deklarációját. — Majd Kovács J. István szólal fel: Rá akarok mutani arra, hogy a külföldi nagyhatalmaknak ezen beavatkozása elsősorban azt a pártot éri a legkínosabban, amely nem kényszerből, hanem közjogi meggyőződéséből iktatja törvénybe ezt a javaslatot. Amikor IV. Károly király uralkodói jogának megszüntetéséről szóló törvényjavaslatot elfogadjuk,

szívünk legmélyéből tiltakozunk az ellen, hogy a nagyhatalmak belső ügyeinkbe avatkozzanak, hogy akaratukat reánk oktöroeljék.

Amikor a deklarációnak 2-ik részével szemben állok, — egyúttal szemben állok minden külföldi beavatkozással is. Csak a nemzetnek szuverén képviselőtestülete jogosult arra, hogy törvényeket hozzon és azt minden befolyástól mentesen kell meghoznia. Tiltakozunk kell azonban az ellen, hogy bárki ennek a nemzetgyűlésnek kompetenciáját kétségbe vonja.

Szónok ezután szünetet kér, mire az elnök 5 percre felfüggeszti az ülést.

Szünet után Kovács J. István folytatja: Meggyőződésem, hogy a nemzet ezzel a törvénnyel nem gyakorol jogfosztást. A törvény egyszerűen ünnepélyesen kinyilvánít deklarációt bizonyos adott eseményeket követő, bizonyos dolgok megszűnését.

Ez a törvényjavaslat tulajdonképpen egy a pragmatika szankció megszüntetésével.

A pragmatika szankcióban megállapított trónöröklés rendje megszünt és a javaslat egyszerűen kinyilvánítja ezt a tényleges álla-

potot. IV. Károly király megszünt az osztrák tartományoknak ura lenni, ennélfogva a pragmatika szankcióban lefektetett közös birtoklási és közös védelmezési kötelezettségének nem tudott eleget tenni és ezért megszünt magyar király lenni. A pragmatika szankció a kölcsönös védelem kötelezettségét írja elő. Ez a „condicio sine Qua non”-ja az 1867. évi XII-ik t.-c.-nek is. Ha ezek az előfeltételek megszűnnek, akkor megszűnnek azok a jogok is, amelyek ezen az alapon nyilatkoztak meg. A nemzetgyűlés tehát nem konstituál új jogot a javaslat első szakaszában, hanem ünnepélyesen kinyilvánítja a bekövetkezett jogi állapotot. — Nem kényszerből, hanem a legbensőbb meggyőződéséből származik a törvényjavaslat első és második §-a, amely szerint a pragmatika szankción felépült összes örökösödés és trónigénylési jogok megszűnnek — Tulajdonképpen nem kényszerűsügből, hanem meggyőződésből emeljük a magunk részéről törvényerőre ennek a javaslatnak 3-ik §-át, amely kimondja, hogy a nemzeti királyság ősi formáját változatlanul fentartjuk és a királyi szék betöltését későbbi időre halasztjuk. — Ezzel szemben kötelességemnek tartom kijelenteni, hogy a szabadkirályválasztókat sokszor vádolták azzal, hogy a köztársaság felé törekedtek, de ez a §. ünnepélyesen kijelenti, hogy

a független magyar királyság alapján állunk.

(Éljenés a kisgazdapárton.) — Meggyőződésünk, hogy a köztársasági államforma a magyar népre nem lehet áldásos. Azt hiszem, hogy ezzel a kijelentéssel az ellentábor vádjait sikerült megcáfolnom.

A törvényjavaslatot annak hangoztatásával, hogy az idegen beavatkozás ellen a magyar nemzet ünnepélyesen tiltakozik, elfogadom. (Éljenés és taps, a szónokot számosan üdvözlik a kisgazdapárt részéről.)

Ezután Rupert Rezső szólalt fel: Felolvassa azt a határozatot, amelyet a Habsburgház trónvesztéséről szerkesztett, majd ismertette az 1849-iki debreczeni deklarációt.

Ezután az elnök napirendi indítványt tett, amely szerint a Ház legközelebbi ülését holnap tartja, amelynek napirendjén a mai törvényjavaslat szerepel.

Ülés vége 2 óra után.

A nemzetgyűlés vasárnap is ülést tart.

Budapest, november 4. Miután a nemzetgyűlés ma nem tudta tárgyalni a detronizációs javaslatot és a holnapi napirendre is több szónok maradt, tehát holnap harmadszori olvasásra nem kerülhet a sor és mivel az antant által megállapított határidő hétfőn lejár és még a kihirdetést és egyéb formákat is eszközölni kell,

a nemzetgyűlés vasárnap délelőtt is ülést tart, amelynek egyetlen tárgya lesz a detronizálásról szóló törvényjavaslat tárgyalása.

A folyosón, mint érdekességet beszélik, hogy a magyar országgyűlésnek nem volt még rá precedense, hogy halaszthatatlan ügyekben vasárnap is ülésezzen.

A csehek és jugoszlávok nincsenek megelégedve a trónfosztással.

Bécs, nov. 4. Itteni diplomáciai körök sértülése szerint a cseh és a jugoszláv kormány budapesti követői tegnap este közölték

Bánffy Miklós gróf külügyminiszterrel, hogy kormányaik nem tartják elegendőnek azt a törvényjavaslatot, amelyet a magyar

kormány tegnap a nemzetgyűlés elé terjesztett. Szerintük e javaslat nem teljesíti a kiséntente ultimátumában megadott feltételeket, mert csak a pragmatika szankeiónak és IV. Károly uralkodói jogának megszűnését mondja ki, de nem zárja ki, hogy valamelyik Habsburg, sőt esetleg maga IV. Károly is választás után ismét Magyarország trónjára kerülhessen. A cseh és jugoszláv kormányok ragaszkodnak ahhoz, hogy a Habsburgokat egyszerűsmindenkorra megfosszák a lehetőségétől is annak, hogy ismét a magyar trónra kerülhessenek.

London, nov. 4. A brit szikratávíró jelenti: A közép-európai válság, amelyet Károly király kalandja idézett elő és amely tovább tartott akkor is, amikor a magyar kormány csapatai már elfogták volt a királyt, közeledik végleges elsimulásához.

A magyar kormány az az igérele, hogy november 8-ig a magyar parlament útján törvényt hoz, amely nemcsak Károly királyt, de az egész Habsburg dinasztiát megfosztja a magyar koronától, nagyban hozzájárul a helyzet megjavulásához.

A magyar kormány egyben késznek nyilatkozott arra is, hogy haladéktalanul befolyást gyakorol a felkelőkre, akik ugylátszik még mindig élénk tevékenységet fejtenek ki. Időközben a nagyköveti értekezlet értesítette a kisanatant, hogy nem tartja jogosultnak azt a kívánságát, hogy a mozgósítási költségeket Magyarország viselje. (MTI.)

Károly király utja.

Belgrád, november 4. (Szerb sajtóiroda.) Károly király és Zita királyné átutazása halasztást szenvedett, mert az angol monitor az alacsony vizállás következtében Zimony közelében homokzátonyra futott. A monitort kiszabadították. Mivel a Duna vizállása a monitornak a Vaskapun való átkelését nem teszi lehetővé, meg fogják kísérelni, hogy a királyi párt motoresónakon, esetleg automobilon vigyék a román határig. (MTI.)

Funchal november 4. (Havas.) Károly király és Zita királyné elhelyezésére megtették az előkészületeket. (MTI.)

A felkelők is a békés megegyezést óhajtják.

Bécs, nov. 4. Az Abend írja: A nyugatmagyarországi front déli részéről ma az a hír érkezett, hogy a bandák ezen a területen állásait kiüritik és elvonulnak. Most még nem tudni, hogy ez az elvonulás nagyobb terjedelmű-e és hogy valóban a magyar kormány közbelépésére vezetendő-e vissza. Az északi részen, amelyet Héjjas tart megszállva, folytonos jelei mutatkoznak annak, hogy a bandák a békés megegyezést óhajtják. Bruck előtt ismét megjelent Héjjasnak egy küldötte, aki az ellenféllel fegyverszüneti tárgyalásokat akart megindítani. (MTI.)

Budapest, nov. 4. A nyugatmagyarországi népszavazás ügyében megkezdődött a Budapesten lakó soproniak és sopronvidékieknek összejárása a központi városházán.

A kormány lemondása nem formális, hanem komoly

Nagyatádi Szabó István nem lelkesedik az egységes pártért. — A kereszténypárt lényeges változást vár. — A kisgazdapárt szerint csak párt-szövetséget tart lehetőségek.

— Az Egyetértés tudósítójától. —

Budapest, november 4. A kormány lemondására vonatkozóan beavatott helyen a következőket mondták:

— A kormány lemondása minden bizonnyal a belpolitika tisztázására, illetve csoportosítására nyújt alkalmat. A kormány lemondásával egyidejűen aktuálisabbá válik az egységes párt ügye. Bethlen István gróf miniszterelnök, akinek újból való megbízatala valószínű, lemondása kapcsán kezd meg az egységes párt pártjának tárgyalásait. Már most is tényként lehet megállapítani, hogy utjában számottevő akadályok tornyosulnak.

A kisgazdapárt tulnyomó részének az a fölfogása, hogy a különállásról a párt nem mondhat le és nagyatádi Szabó István vezetése alatt tovább is önálló párt óhajt maradni. Ugy képzeli, hogy ha Bethlen István gróf megkezdi tárgyalásait,

abból nem lehet más, mint párt-szövetség amelynek útján való kormányzásához is bizonyos feltételek vannak.

Nagyatádi Szabó István már napok előtt is, tegnap is párthívei előtt ugy nyilatkozott, hogy

a maga részéről nem reflektál a kormányban való részvételre,

hanem inkább pártja ügyeivel óhajt behatódobban foglalkozni.

A helyzet kialakulása a bekövetkező tárgyalások hangulatától függ. Megállapítható, hogy

nagyatádi Szabó István nem nagyon lelkesedik az egységes párt alakításáért.

A nemzetgyűlés tartama alatt Gaál Gasztonnál kisebb értekezlet volt, amelyen részt vettek nagyatádi Szabó István, Meskó Zoltán, Hencz Károly és sokan mások.

A kereszténypárt tagjai a nemzetgyűlés folyosóján élénken tárgyalták, hogy a lemondás után miként alakul a helyzet s az új kabinet. Egyesek azt tartják, hogy a kormány tagjai változatlanul ismét megkapják kinevezésüket, de a többség azt állítja hogy lényeges változások lesznek.

Bernolák Nándor dr. népjóléti miniszter a következőket mondta:

— A mi lemondásunk nem formális, hanem komoly. Lemondásunk oka az a tény, hogy kénytelenek voltunk olyan helyzetben kormányozni és cselekedni, amikor az ország léte forgott veszedelemben és kénytelenek voltunk a pártok előzetes véleményének kikérése nélkül cselekedni. Hogy e dolgok le van bonyolítva s az országról a veszedelmet elhárítottuk, a politikai felelősség kérdését fel kellett vetnünk, mert ugy kívánja az alkotmányosság és a parlamenti etika.

Budapest, november 4. A kormány lemondása szerdánál előbb nem várható, mert fontos külpolitikai kérdéseket kell még elintéznie.

A buza ára.

— Az Egyetértés tudósítójától. —

A terményföldszén a forgalom ma igen szűk keretek között mozgott. Vásárlások csak a napi szűk séglet kielégítésére vonatkoznak. A vásárlók között leginkább a vidéki malmok szerepeltek és a kormány is vásárolt néhány tétel kenyérmagvat az ellátatlanok számára. A zab ára ismét emelkedett. A vetőmagpiac teljesen elhanyagolt. A liszt és őrlemények piacán csak korpában történt kötés. Hivatalos árak: Buza tiszavidéki 2275—325, fehérmegeyi és pestmegeyi 2265—315, rozs 1650—675, takarmányárpa 1750—800, sörárpa 1850—900, köles 1650—680, zab 1650—690, tengeri 1950—2000, repce 31—32, korpá 960—980 K.

Minisztertanács.

Budapest, nov. 4. A kormány tagjai ma este fél 6 órakor minisztertanácsra ültek össze gróf Bethlen István miniszterelnök elnöke alatt. A minisztertanács folyó ügyekkel foglalkozott.

Ugyanazon minőségű

árak,

mint háboru előtt

kaphatók

KARDOS LÁSZLÓ

vászon és fehérnemű üzletében,
Debreczen, Kossuth-u. 9. sz.
Alapítotott 1831-ben.

Sigray fölmentése.

Budapest, nov. 4. A m. kir. kormány gróf Sigray Antalt, Moson, Sopron és Vas vármegyék, valamint Sopron város területére kiterjedő hatáskörrel kinevezett kormánybiztos ezen tisztségétől fölmentette. (MTI.)

Az erdélyi magyar színészetküzdeme

Válság előtt az aradi színház.

— Az Egyetértés tudósítójától. —

Az Egyetértés szerkesztője levelet kapott Erdélyből, amely élénk színekkel festett képet ad az erdélyi magyar színészet küzdelméről. Különösen súlyos helyzetben van az aradi színház. Erről egyik erdélyi magyar lap a következőket írja:

„Az aradi színház, dacára a mindennapi telt háznak, súlyos anyagi válsággal küzd. A szintársulat nivós és kifogástalan előadásokat produkál, a közönség is elmegy áldozatkészségében odáig, hogy majdnem minden este megtölti a színházat és mégis a színház olyan anyagi vál-

sággal küzd, hogyha hamarosan nem találunk valamilyen célravezető kiutat, a csőd veszedelme fenyegeti a Róna-direkciót, a színház elvesztésének veszedelme pedig az aradi magyarságot. Bármilyen hihetetlenül hangzik is, mégis szomorú tény, hogy az aradi színház mai helyzetében nem életképes. A színháznak napi hatezer lei rezsije van és ezzel szemben az átlagos napi jövedelem alig 4—4500 lei, ennek tudható be az, hogy minden színházi hónap deficitel végződik“.

Beszámol a tudósítás arról is, hogy Róna igazgató a múlt szezorról is deficitet hozott már át. Most dr. Janovics Jenő kolozsvári igazgató leutazott Aradra, hogy ott akciót indítson az aradi színház megmentésére. Szó volt a színészek fizetésének redukálásáról, de erre nézve nem történt megállapodás. Most egy háromtagú bizottság próbálja valamiképp megoldani a színtűgy gyámolító egyesülettel karöltve a nehéz problémát.

Marosvásárhelyt élénk a színházi élet. A volt debreczeni színészek közül ott találjuk: Kassay Károlyt, Ladányi Imrét, Sándor Juliát, Kovács Imre társulata Nagyszebenben játszik s ott működnek: Császár Kamilla, Szücs Irén. Krasznai Ernőnek Nagyszalonta az állomása s Borbély Lili nevére akadunk az Ungvári Miklós kézdívásárhelyi társulatánál.

Kolozsvárt a legerősebben áll a magyar színészet. Seregh Marcsa ott a táncos szubrett s valósággal dominálja az operette-műsort. A Kis katedban játsza a Katyit, amely itt Helvey Erzsinek hozott sikert, a Csárdás királynőben Stázt, a Tatárjárásban Mogyorósy önkéntest. Ott vannak még: Bálint Béla és Oláh Ferenc is azok közül, akik Debreczenben is megfordultak.

Irodalom és zene

Longus: Daphnis és Chloe. Mindnyájan jól ismerjük Daphnis és Chloe nevét, mindnyájan tudjuk, hogy egy bájos szerelmi regénynek főhősei, — de magát a regényt csak kevesen olvastuk. A legjobb feldolgozás a Courrier-féle francia szöveg, sohasem volt különösen elterjedt és a regény német és angol fordításai sem igen jutottak el hozzánk. A mű a bukolikus költészet legmaradandóbb emléke, mert az elképzelt és megszüpített pásztorelet világába a természet való szépségét és két gyermek életében támadt szerelemnek szinte léttani pontossággal megfigyelt mozzanatait festi. Látjuk e szerelemnek keletkezését, első bizonytalan gyötrődéseit; aggodalmait; tájékozatlan tapogatózásait egészen a kifejlődésig. Az öntudatig; a megértésig. Oly közvetlenül és annyi elevenséggel tárja fel előttünk a lelki életet és legrejtettebb és legrejteltesebb titkait, hogy ugyszólván első lapjától az utolsóig ellenállhatatlan varázssal érezzük e könyv meggyőző igazságait. Azoknak, kik maguk is mély lelki életet élnek és olvasmányaikban nem a fonák izgalmak történeteket, hanem az élet nagy mozgató erőinek, a boldogságra való törekvésnek; az élvezet rugóinak titkát keresik: ajánljuk e kis remekművet, mely megjelenése óta napjainkig, csaknem kétezer év óta, a nagy Varázsnek, a Szerelem ébredésének legcsodásabb leleplezése. Ára összes felárral korona 55. Kapható a Méliusz könyvkereskedésben Ferenc József-ut 26.

Déliháb herceg. Operett 3 felvonásban, zenéjét dr. Angyán Béla, szövegét Drasche Lázár Alfréd és Zágón István írták. Az új Blaha Lujza Színház megnyitó darabja volt ez a bájos, nagy sikert aratott operett. Az operett zenéje két füzeten jelent meg és egy-egy füzeten 70 korona. Kapható a Méliusz könyvkereskedésben, Ferenc József-ut 26.

Dollárt

» Masidegen pénzt, aranyat, ezüstöt
legegységdrágábban veszek

Simon György
Debreczen, Kossuth-utca 11.

HIREK

Vasárnapi istentiszteletek. Vasárnapi istentiszteletek sorrendje a református templomokban: Nagytemplomban délelőtt 10 órakor predikál Uray Sándor lelkész; délután 5 órakor predikál Papp Kálmán teológus. Kistemplomban délelőtt 9 órakor predikál Révész Sándor segédlelkész; délelőtt 11 órakor predikál Gábor András segédlelkész; délután 2 órakor Gábor András segédlelkész. Kossuth-utcai templomban délelőtt 10 órakor predikál Mezei Béla vallástani lelkész; délután 5 órakor predikál Kustár Dániel hitoktató lelkész. Árpádtéri templomban délelőtt 10 órakor predikál Varga Jenő segédlelkész; délután 2 órakor predikál Kiss Andor segédlelkész. Ispóty-templomban délelőtt 10 órakor predikál dr. Révész Imre lelkész; délután 2 órakor predikál Varga Jenő segédlelkész. Homokkerti imaházban délelőtt 10 órakor predikál Nagy István vallástani lelkész. A Konfirmált Leányok Szövetségének összejövetele délután félnégy órakor Egyháztér 17. szám, református egyház tanácstermében.

Imre Sándor államtitkár látogatásai. Imre Sándor államtitkár pénteken a helybeli iskolákban tett látogatást s a járvány miatt bezárt intézetek tanárkarait pedig megbeszélésre hívta össze. Közben látogatásokat tett Baltazár püspöknél, Lindenberger prépostnál, a városi és vármegyei főispánoknál, Csóka polgármester-nél, Dóczy Imre dr. egyházkerületi felügyelőnél, péntek délután pedig az egyetemi építkezéseket nézte meg. Az államtitkár szombat reggel utazik vissza Budapestre.

Az Augusztában két klinika megkezdte a működését. A tudományegyetem belgyógyászati és sebészeti klinikája tudvalevően az Augusztá-szanatóriumban nyert elhelyezést. A két klinika már meg is kezdte működését. Mindkét klinika szegénysorsu betegek részére ingyen rendelést tart fenn a köz-kórház fölveteli épületében naponta délelőtt 8 óráig, de csak hétköznapokon. Ugyanott történik a betegek fölvetele is.

Esküvői hír. Lindenfeld Böske (Esztár) Faragó Zoltán (Berettyóújfalú) holnap, vasárnap, délután 3 órakor tartják esküvőjüket Hatvan-utca 33. sz. alatt, melyre rokonaikat és jó barátait ezuton is meghívják.

Jótevény adomány. A „Tanyázunk asztalt” látogató társaság tagjai: Nemes Izsó 100, Szikszay Sándor 50, U. Gyula 20, Rózsa István 50, Fialkovich Gyula 30, B. H. 30, Gelbmann József 20 koronát adományoztak az erdélyi menekültek javára, amely összeget rendeltetési helyére juttatjuk.

A szerb király eskütétele. Belgrád, nov. 4. Sándor király vasárnap, november 6-án, délelőtt 11 órakor teszi le az esküt az ország alkotmányára a nemzetgyűlés színe előtt. (MTL.)

Késelő gyermek. A Péterfia-utca egyik szabóműhelyében egy 12 éves és 14 éves fiúcska veszekedett. Veszekedés közben egymásnak mentek s a Julakodás során a kisebbik fiú egy késsel a nagyobb-nak vállába szurt.

Legszébben alakított női és férfikalapok 3 nap alatt csakis a Kalapüzemből kerülnek ki. — Piac-utca 9. szám.

Felépítik a 18 egyetemi tanári lakást.

10.800.000 koronába kerül az építkezés.

— Az Egyetértés tudósítójától. —

A Debreczenben felépítendő egyetemi tanári lakások ügyében Hegyeshalmy Lajos kereskedelmiügyi miniszter tegnap küldte le rendeletét Debreczen városához. A rendelet részletesen kifejti, miként akarja a miniszter a lakásokat felépíttetni s az építést miként akarja finanszírozni.

A tizennyolc egyetemi tanári lakás a kislakások építése keretében építtetnek föl azzal a különbséggel, hogy más, a Korb Flóris-féle eredeti tervek szerint építenék azokat s az építés irányítását a kultuszminiszter főfelügyelete alatt az egyetemi építési bizottság végezné. Minden lakás három szobából és minden hozzátartozó mellékhelyiségekből állana, kertes elrendezéssel épülnének és két-két lakás egy-egy villaszerű épületben lesz összefoglalva. Az épületek, amelyek az egyetemi épületek közvetlen közelében épülnek, mintegy keretét képezik majd az egyetemnek és összhangzásba hozzák azokat az egyetem épületeinek homlokzati részével.

Egy-egy lakás 600.000 koronába a 18 lakás tehát 10.800.000 koronába kerülne. Hogy ez a költség fedezetet nyerjen, a tervezett 122 kislakásból csak 94 kislakást építenek föl és pedig 68 két szobával

és mellékhelyiségekkel és 26 egy szobával és mellékhelyiségekkel bíró kislakást. Mivel egy kis lakásra 250.000 korona költséget irányoztak elő, így 4 és fél millió korona megtakarítás mutatkozik, amit a tanári lakásokra fordítanak. Fennmarad még 6.300.000 korona hiány. Ennek egy részét, — 3.500.000 koronát a kereskedelmi tárca adja kölcsön a kultusz-tár-cának, 2.800.000 koronát pedig Debreczen város fedezné a kormány által bankszindikátustól megszerzendő kölcsön útján. A kultuszminiszter a tartozásait 1922. augusztus 1-én fizetné vissza, a Debreczen városát terhelő 2.800.000 kor. a lakbérékből, amelyeket a miniszter 17500 koronában állapított meg s amelyek a várost illetik, térülne meg. Ha a kultuszminiszter a kölcsönöket visszafizette és Debreczen város hasonló összeggel járul hozzá, mind a 122 kislakás felépíthető.

A kislakások építésének vezetésére és ellenőrzésére a miniszter helyi bizottságot alakított, amelynek elnöke a főispán, alelnöke a polgármester, tagjai a pénzügyigazgatóság vezetője, az államépítészeti hivatal vezetője, a városi főmérnök, a tisztifőügyész, a főszámvevő s a polgármester által hivatalból kirendelt jegyző.

Hogyan sütik a szovjet kenyéret. Moszkvai távirat szerint a tambovi Agronom Zarni, ami mezőgazdasági hivatalt jelent, új kenyérsütési módszert fedezett föl. A kenyeret nem őrölt, hanem őrletlen magvakból sütik. A kenyér egy hónapig nem szárad ki és tápláló erő tekintetében a lisztből süttőt kenyeret csaknem ötvényszeresen fölülmulja. A kenyér készítése módja igen egyszerű. A magvat vagy egyéb keveréket vízben megmossák, beáztatják és 24 óráig állni hagyják. A felduzzadt magvakat szétdagasztják s, az így nyert tézstaszert anyagból a szokásos módon sütik a kenyeret. — A kenyérsütésnek ez a módja, helyesebben a gabonának ételül való ilyen elkészítése csak az Agronom Zarni szerint új. Nálunk a falusi nép már réggen ismeri kőttes, málé és görheny néven, a szerint, amint az étel pépszerű vagy kemény, —

mint a kétszersült. A buza így kétségkívül szaporább, de a sertés helyett az ember eszi meg a korpát. De ezt a kenyeret csak a munkásoknak ajánlják. A vezér urak biztosan majd csak a régi recept szerint készítetik el a maguk kenyerét.

Hadirokkantak és hadiözvegyek figyelmébe! A „Hadróa” Nemz. Szövetsége folyó hó 6-án, vasárnap délután 3 órakor a városháza tanácstermében értekezletet tart, melyen kívánatos volna, ha minden hadirokkant és hadiözvegy jelen lenne. Bemutatva lesznek a hadigondozással kapcsolatos intézkedések, rendeletek, különösebb gonddal a földbirtok helyesebb megoldásait szabályozó rendelkezésekre és az italmérségi engedélyek revíziójára. Hadróa vezetősége.

Deleggyűjtők, fesszmérők, orvosi műszerek készítése, javítása, izzólámpák 65—100 és 150 voltos villamos cikkek kaphatók legolcsóbb napi árban Földvárinnál, Széchenyi-utca 55. Telefon 168.

Saját készítésű
FEHÉRNEMUEK

**ITA,
PICHLER
ÉS VELOUR**
kalapok.

Divatkalapok 425 kor.

**Herman és
Friedman**

Piac-u. 10., Bikával szemben.

Jó gyapju szövetek

Feldheim Dezsónél,
o (Frohner-ház.) o

SALAMANDER

Cipőtársaság
Európa legnagyobb
cipőgyárának

debreceni fióközlete

a legközelebbi napokban
nyílik meg.

Piac-u. 22-24. Telefon 10-40.

Uj tanu a Tisza-pörben. Budapestről jelentik: Glants Marcell dr. Zombornál engedély nélkül akarta átlépni a nyáron a határt. A szerbek elfogták és 30 napi fogházra ítélték. A büntetést a zombori ügyészség fogházában töltötte, ahol egy séta alkalmával találkozott Horvát-Sanyovicsal, aki kijelentette előtte, hogy Tiszára ő lött rá és el is találta. A gyilkosságban sem Fényesnek, — sem Friedrichnek, sem Kérinek része nincs. Glants most Budapestre érkezett és jelentkezett a budapesti törvényszéknél, ahol jegyzőkönyvbe mondotta Horvát-Sanyovicsnak a börtönben tett kijelentését.

A szabó munkások és munkásnők e hó 6-án, délelőtt 10 órakor taggyűlést tartanak a Margit-fürdő helyiségében. Kérjük a tagok megjelenését. A vezetőség.

Öngyilkos eszismadia mester. Kozma János 60 éves eszismadiamester Kut-utca 5. szám alatti lakos tegnap felakasztotta magát. Kozma János a délelőtti folyamán bezárkózott lakására. Délben egy órakor, amikor ebédelni hívták, találták meg a szobában, ahol az ajtó sarkára akasztotta magát. — Kozma János beteges, életunt ember volt s ez vitte az öngyilkosságra.

Felhívás. Felkérjük a fizetés-képtelen Polyánszky Orest tüzifakereskedő hitelezőit, hogy a szükséges megbeszélés végett folyó évi november hó 6-án, vasárnap délelőtt 10 órakor dr. Székely Jenő ügyvéd ur irodájában (Piac-utca 58.) megjeleni sziveskedjenek. Több hitelező.

Férfi és fiu téli sapkák nagy választékban érkeztek Frank Imrénél, Piac-utca 43.

Alföldy Károly tánciskolájában november 7-én új tanfolyam kezdődik. Beiratkozások: Péterfia-utca 2. Értesítem tanítványaimat, hogy a mai táncvizsgát nov. 12-én tartom meg.

Fűszerkereskedők és szatócsok f. hó 6-án vasárnap délután fél 3 órakor a Kereskedelmi és Iparkamara tanácskozó termében (Deák Ferenc-u.) értekezletet tartanak. Az értekezlet tárgyai: A forgalmi adó és az erre vonatkozó miniszteri rendeletek, valamint a követendő eljárás ismertetése. A vasárnapi munkaszünet és az üzletek zárórájának kérdése. Saját érdekében mindenki pontosan jelenjen meg.

Fejberugta a ló. Anton János 14 éves kocsist, aki Hatvan-utca 9. szám alatt szolgált, a ló fejberugta. Súlyos sérüléseivel a mentők a köz-kórházba szállították.

Menyasszonyi képek, családi csoport és gyermekfelvételek izléses beállításban, legfinomabb kivitelben készülnek Liener Béla fényképésznél, Csapó-utca 1. sz. Műterem állandóan fűtve van.

Az „Egyetértés” szerkesztőségének és kiadóhivatalának telefonszáma: 4.

Iroda-áthelyezés. Tisztelettel hozzuk t. üzletfeleink b. tudomására, hogy irodánkat és pincénket Hatvan-utca 37. sz. alá helyeztük át.

Friedländer Testvérek
bornagykereskedők.
Telefon 10—34.

SZÍNHÁZ

A Csokonai-színház műsora:

Vasárnap délután Folt, amely tiszt, dráma 4 felvonásban.

Vasárnap este: Kis kadét, daljáték 3 felvonásban.

Helvey Erzsí jobban van. Helvey Erzsí, a Csokonai-színház kedvelt szubrette-primadonnája állapotában tegnap örömdetes javulás állott be. Az orvosok a mellhártyagyulladás szimptomáit észlelték, de a betegség szerencsésen visszafejlődött. Helvey Erzsí láza már elmúlt, úgy, hogy ma már talpra állhat. A rokonszenves szubrettet tegnap a színtársulat tagjai egymás után látogatták meg s meleg szeretettel vették körül. Volt egy különösen kedves kis látogatója is: egy aranyoskőke kis baba, aki nevelőnője kíséretében virágokat hozott kedvencének.

Szombaton C) bérletben A kis kadét kerül színre. Helvey Erzsí, ki betegségéből felépült, Katyi szerepében ismét fellép és nagyszerű alakításával és kitűnő játékával kedves és feledhetetlen estét szerez a közönségnek. A darab többi szereplői Mátray, Vizváry és Göndör szintén a legjobb adják szerepeikben.

Mackó ur kalandjai felnöttek és gyermekek részére, bemutatja a Vig-színház mozgó. 3-tól 5-ig ifjúsági előadás iskolai tanulók részére 5 korona belépő díjjal. Minden tanuló a pénztárnál válthat jegyet. 5-7-9 órák rendes helyárak.

Hétfőn, kedden a Vig-színház mozgóban „Gyémánt műsor” az Isten cselédje, amerikai életkép.

Ha gondját felejteni akarja, nézze meg a „Mackó ur kalandjait” a Vig-színház mozgóban.

Jön! Náni, szkeecs, énekek és táncokkal!

„Meteor”-mozgóban ma, vasárnap, „Ly-Hang a kegyetlen” kerül bemutatásra 6 felvonásban. Vadorzók 2 felvonás.

Tih Minch 1-ső része 6 felvonásban az Uranus-ban ma, szombaton, november 5-én 5-7-9 órai kezdettel látható. Holnap vasárnap 3-5-7-9 órai kezdettel rendes helyárak mellett.

Tih Minch 3 epizódja látható az I. részben. A feledés varázstala, Két dráma az éjben, A Circe-villa rejtélye.

Lola Montez november 7-8, Vera Violetta (Pola Negrivel) november 9-10. az Uranusban!

Férjgyilkos asszony a törvényszék előtt.

A gyilkosságot az oláhokra fogta. Tizenkét évi fegyházat kapott.

— Az Egyetértés tudósítójától. —

A debreczeni királyi törvényszék büntető tanácsa Nagy Kálmán elnökelete alatt tegnap foglalkozott azzal a bestiális kegyetlenséggel végrehajtott férjgyilkossággal, amelynek vádlottja Sipos Mihályné, egy tehetősebb gazda családból származó debreczeni asszony volt.

Még 1919 februárjában történt, hogy Sipos Mihályné feljelentést tett a debreczeni rendőrségen ismeretlen tettesek ellen, kik férjét ondódi tanyájukon február 19-én, éjjel három fejszecsapással megölték. Feljelentésében aként adta elő a dol-

Nagy hausse az értékpapírpiac.

Emelkedtek az idegen valuták is.

Budapest, november 4. A tőzsde mai irányzatát már a nyitáskor igen bizakodó hangulat jellemezte. Egyes papírok már kezdetkor jóval a tegnapi záró árfolyam felett indultak. Ez a szilárdság nemcsak a nehéz papírokból nyilvánult meg, hanem az összes papírookra kiterjedt. — A bankokhoz már tegnap délután igen nagy tételi megbízások érkeztek, úgy, hogy ezeknek lebonyolítása ma erősen hozzájárult a hatalmas forgalom kialakulásához.

A hossz a tőzsde idő folyamán pereről-perere nagyobb arányokat öltött

és a 10 perces déli szünet után, a melyet Magyarország szomorú sorsával való együttérzés demonstrálása céljából tartott, a tőzsde újult erővel indult neki és izgatottsággal párosult a hatalmas hossz irányzat. Ez a tendencia megmaradt az egész tőzsdei idő folyamán is.

az összpapírok árnyereséggel zártak.

Az a körülmény, hogy egyesek már realizációs vásárlásokat folytattak, az árfolyamokra csak itt-ott gyakorolt enyhítő nyomást. A tőzsde idő vége felé azonban az összes kurzusok megszilárdultak. A kulissz mindvégig szilárd volt. Különösen Salgó, Rimát, Államvasutat vásárol-

got, hogy tanyájukon megjelent két oláh katona, kik rabolni akartak, férje ellentállott nekik, de azok kicsavarták kezéből a fejszét s azzal megölték. A nemzeti hadsereg bevonulása után az a hír kezdett elterjedni, hogy az egész mesét Siposné találta ki, hogy magáról a gyanút elterelje, holott ő maga volt férjének gyilkosa.

A nyomozás ekkor újabb irányban indult meg és Szivós Sándor csendőrőrmester csakhamar összegyűjtötte a terhelő adatokat. Az asszony ekkor beismerő vallomást tett és részletesen elmondta a gyilkosság előzményeit és lefolyását.

A tegnapi föltárgyaláson való kihallgatása alkalmával Siposné váratlanul visszavonta eddigi vallomását s azt állította, hogy férjét tényleg az oláh katonák gyilkolták meg. Békés házasság volt, nem perlekedtek s férjéhez való ragaszkodását mi sem bizonyítja jobban, mint hogy a börtönbe is magával vitte fényképét.

Beismerő vallomását csak fenyegetések hatása alatt tette.

A tanúkihallgatások után Bod Kálmán királyi ügyész tartotta meg hatalmas vádbeszédét, melyben a legsúlyosabb büntetést kérte a gyilkos asszonyra.

Gábor Jenő dr. védő felmentést kért védené számára, vagy amennyiben a bűnösséget megállapítaná a bíróság, kérte, hogy az erős felindulást vegye tekintetbe.

Nagy Kálmán elnök délután négy órák hirdette ki az ítéletet, mely szerint

a bíróság házastárson elkövetett szándékos emberölésben mondogta ki bűnösnek Sipos Mihálynét s ezért öt tizenkét évi fegyházra ítélte.

Az ítélet ellen védő felebbezést jelentett be.

DOLLÁR, lei, sokol, arany- és ezüstérmekeket legmagasabb árat fizet, tőzsdei megbízásokat, külföldi átutalásokat a legjobban elintézi Markovits Banküzlete, Plac-utca 63. — Telefon 565.

ták erősen. Magyar Hitelben és Osztrák Hitelben nagyobb vásárlások történtek. A malompiacot Borsod-Miskolcra és budapesti gőzmalmot favorizálták.

A valutapiac az 55 centimes zürichi jegyzésnek ismeretessé válásakor újult erőre kapott a hossz mozgalom. Itt volt legnagyobb izgalom az összes piacok közül.

Dollárban 1000 korona kötés is fordult elő.

Az összes árfolyamok ugrásszerűen emelkedtek, később az irányzat megváltozott, a hangulat bizalmatlanná lett és nagy izgalmak közepette hullámzottak az árfolyamok.

Budapest, november 4. A valutapiac zárata ez volt: Napoleon 2875—925, angol font 3825—75, dollár 955—75, francia frank 7350—450, márka 475—70—80, lira 3875—925, osztrák korona 17 és fél—18 és fél, rubel 32 és fél, lei 530—45, szokol 905—25, svájci frank 18100—19300, korona dinár 1045—55, lengyel márka 25—6.

Zürich november 4. A pénteki devizapiac zárata a következő volt: Berlin 2.32 és fél; Hollandia 185.—; Newyork 5.37; London 21.14, Páris 39.50; Milánó 21.70; Prága 5.15; Zágráb 1.65; Budapest 0.55; Bukarest 2.85; Varsó 0.18; Wien 0.17; osztrák lebeljegyzett 0.12.

EGYHÁZ ÉS ISKOLA

Újabb nagy adomány a debreceni egyetem diákjai részére. Békés vármegye törvényhatósági bizottsága f. évi október hó 15-én 100,000 koronás alapítványt szavazott meg a debreceni egyetemi diákségi akció céljaira. Hajdúvármegye területén szeptember 30-iki törvényhatósági bizottsági gyűlése, a vármegye területén szép eredménnyel folyt gyűjtés kiegészítésképpen, 5000 korona segélyt ajánlott fel ugyanazon célra.

KÖZGAZDASÁG

Kötelezők az új marhalevelek. A földművelésügyi miniszter tegnap leiratban közölte, hogy november hó 6-tól kezdve csak az új marhaleveleket szabad használni, amelyek a forgalmi adó rovata is rajta van.

A Debreceni Gazdasági Egyesület igazgató választmánya folyó évi november hó 6-án délelőtt 11 órák a Polgári és Gazdakör helyiségében ülést tart, melynek tárgyai: az egyesület vagyonszállás ügyében határozathozatal, korpa-beszerzés ügyében intézkedés, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület közgyűlésén az egyesület képviseltetéséről gondoskodás.

SPORT

Felhívás. Felhívom a DMTK következő játékosait: Szántó Zoltán, Borsi Sándor; Glatz Odón; Keresztesi István; Kun Jenő; Adám János; Molnár Ferenc; Fejér István; Kerekes György; Mertin Lajos; Bajkai János és Horváth Mihályt, hogy a kisvárdai mérkőzésre felkészülve, vasárnap reggel a nagyállomáson hajnali 4 órák jelenjenek meg. — Csapatintéző.

Mit követel Amerika az orosz szovjettől?

Bécs, november 4. A Neues Wiener Journalnak jelentik Hágából: Washingtoni távirat szerint Hughes államtitkár kijelentette a sajtó képviselőinek, hogy amikor az orosz bolsevik kormány elismeri a háboru előtti adósságokat, ezzel nagy lépést tett az oroszországi diktatórisztikus rendszer kiküszöbölésére. Amerika csak a következő feltételek mellett megy bele az orosz javaslat tárgyalásába:

1. A Szovjet lemond teljesen az erőszak rendszeréről és külföldi agitációjáról.
2. Normális, tehát kapitalisztikus alapon felépülő gazdasági rendszert vezet be Oroszországba.
3. Biztosítékokat nyújt arra, hogy az új kormány tartós lesz, még pedig olyan módon, hogy parlamentet hív egybe, amelynek tagjait általános és közvetlen választói jog alapján fogják megválasztani.
4. Teljes mértékben helyreállítja a gyűlekezési és sajtó szabadságot.
5. Messzemenő módon biztosítja a magántulajdon szentségét.

Hughes ehhez hozzáfűzi hogy a szovje kormány mai katasztrófális helyzetében kétségtelenül elfogadja ezeket a feltételeket, amelyeknek elfogadása, illetve végrehajtása után az orosz bolsevista rendszer megszűnése tényleg bekövetkezne. MTI.

„A Somogyi Újság vargát fogott...”

Az „Uj Somogy” című kaposvári napilapban egy nyíltéri közleményt találtunk. Talán nem lesz érdektelen, ha bemutatjuk a debreczeni közönségnek úgy, amint itt következik:

A „Somogyi Újság” keddi számában durva támadásban részesültem azért, mert polgári jogomnál fogva tiltakozni merészeltem az ellen, hogy a Kontrássy-utcában levő „Infim Casino” című éjjeli mulatóban, a város kellő közepén, zajos zongoraszó mellett tivornyázzanak és az egész utca lakóit éjjeli nyugváskban háborgassák.

Nem értem, hogyan egyeztethető össze a folytonosan purifikálni szerető bár komoly emberek által lemosogított fenti lapnak unostalan hirdett keresztény elveivel, hogy egy talákahelynek is nevezhető bár szerű mulatót vesz védelmébe, holott éppen ennek a lapnak lenne első sorban kötelessége, hogy az ilyen helyeknek a város végére leendő ki telepítését követelje.

Meggyőződésem, hogy ezt minden intrazigens, keresztény erkölcsöket hirdető lap meg is tenné és

ebben a „Somogyi Újság” sem lenne kivétel, ha dr. Zádor Károly szerkesztőben két hónappal ezelőtt nem sikerült volna vargát fognia.

Itt az ideje, hogy ezzel a kissé elkapotott ural a nyilvánosság előtt leszámoljunk.

Mindenek előtt megállapítom, hogy Ön nagyon bátor és szerencsés ember. Ön ebben a békés lakosságú városban már hetek óta rendszeres felekezeti izgatást folytat, anélkül, hogy még csak a hajszála is meggömbülne, vagy a társadalmi rend védelméről szóló törvény szigorát Önnel szemben csak egy esetben is alkalmazták volna. Pedig az Önnél nagyobb keresztény Bangha páter is belátta már és hirdeti, hogy

ezt a szerencsétlen országot felekezeti izgatással csak lerombolni, de felépíteni nem lehet.

Ön minden becsületes keresztény ember méltó felháborodását is kihívó módon hazaáruló gazembernek nevezett egy becsületben megöszült

őreg zsidó papot, amikor a hazaárulás vádját a minden tiszteletet parancsoló független magyar bíróság vele szemben már rég elejtette és mint újságírónak azt is tudnia kellene, hogy hazaárulók nem szoktak kegyelmet kapni. — Ön kiméletlenül, durva módon megrugdossa lapjában egy hős zsidó katoná frissen ázott sírját, amikor az vértanúságával bizonyította be, hogy kümb hzaafi, mint Ön.

Egész sereg kaposvári polgár ellen becsületeklási hadjáratot indított lapjában és ezek a békés természetű emberek most akár két évig is várhatják türelmemel, míg igazuk kiderül.

En velem azonban nem fog ilyen kálváriát járni, az én becsületelem nem Csáky szalmája és megüzenem Önnek, ha még egyszer ok nélkül tollhegyre vesz, példát fogok statuálni, hogyan kell eljárni minden magyar embernek, az emberek legfőbb kincsét, a becsületét elrabolni akaró sajtóharamiákkal szemben.

Ön rövid itt időzése alatt különben is eljátszotta már szerepét és nem jogosult ahhoz, hogy elevenek és holtak felett bíraskodjon.

Az az ember, aki minden második napon egy-egy zsidót eszik lapjában ebédre, este pedig a zsidó pénzén potyán mulat, az legalább is hallgasson.

Végezetül ki kell jelentenem, hogy én nem kértém a mulató bezárását, csupán a nyugalmat zavaró zongora játék és éneklés betiltását. Azt az ostoba rágalmat pedig, hogy én Márkusné ekszisztenciájának tönkretételére törekszem, úgy sem hiszi el senki, aki az én közéleti tevékenységemet ismeri. Kalapot emelek az előtt, aki az arra rászorulók támogatásában és a közjótékonykodás terén engem tüllicitál.

Márkusné bizonyára kiheveri majd a rendőri beavatkozást és tovább fogja vezetni, természetesen zongora nélkül, eddig is jól menő étermet.

No de mi lesz. Önnel Szerkesztő ur! Hol fogja Ön ezután idogálni bizonyára jól megfizetett líkőrjeit és vajon hol lesz majd akkor, amikor garmada számára menő becsületeklási merényletért számat is kell adnia. En ismerem az Önöz hasonló nagyhangú legényeket és ezért állítani merem, hogy Ön akkor már nem lesz Kaposváron.

Zsadosyi Imre.

Dr. Zádor Károly még pár hónappal ezelőtt tudvalevőleg egy debreczeni napilapot boldogított munkásságával. Itt fejtette ki „vicsoritási” és „visszavicsoritási” tehetségét. S amit itt megkezdett, azt most Kaposvárt folytatja teljes dicsőséggel. Dr. Zádor Károly Kaposvárt sem tagadja meg magát: a komoly közvélemény nem kis megbotránkozására ott is „vicsorit” és „visszavicsorit”. Büszkének lehetnek rá azok, akiket hűtlenül itthagytak: a debreczeni barátok és rokonlelkek...

Hirdetés.

A Téglási Bér gazdaság kiszegegyházi gazdaságában 75 drb. orbánc ellen beoltott 3 hónapos, fehérszörű, faj mangalica malac falkában eladó. — Téglás, telefonszám 2.

Igazgatóság.

Átmeneti keztyük
minden minőség és színben

Schön Sándornál
Debreczen, Piac-u. 14. Csapó-u. sarok

Korpa kiosztás.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter ur a város kis állattartó lakosai számára korpát utalt ki.

A korpautalványokat a közéletmezési ügyosztály lisztosztálya fogja kiosztani november hó 9-től.

A korpát csakis állattartók a saját részükre hizlatt disznók részére rendőri bejelentőlap és a disznó marhalevelének bemutatása mellett igényelhetik.

A korpa ára métermázsánként 820 korona, zsák nélkül.

Debreczen, 1921 november 4.

Közéletmezési ügyosztály.

Felolós szerkesztő:

Dr. SZATAI FERENC.

Kiadja:

Debreczen sz. kir. város és a Tiszántul református egyházkerületkönyvnyemda-vállalata.

Liba egészben

kilója 120 korona.

Hus

kilója 60 korona

Aprólék kapható

Blaunál, Hatvan-u. 33.

Sütőtök

nagyban és kicsinyben kapható

Hatvan-utca 59. sz

DOLLÁR szokol, lei és mindenféle arany és ezüst pénz

vétele és eladása
Tőzsdel megbízások. Külföldi kifizetések (Devizák).

RANKAI bankirodája

Debreczen, Degenfeld-tér 6. szám (Kenyérszék). Telefon szám 209. és Piac-utca 67. szám (Frohner-szálloda). Telefon szám 407.

Olajmalom

Mindeneműt

olajos magvat

Igen előnyös feltételek mellett feldolgozás végett elfogad a

Hajdumegyei Vasöntőde és gépolajmalom

Ujvárosi ut. Telefon 14-01

Győződjön meg!!

Brilliansért! Aranyért! a legmagasabb árt fizetem.

GRITSCH ékszerkereskedő,
Verbőczy-utca 2. (Iparkamara.)

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetéseknél díja hetköznapokon 10 szőlő 15 korona, minden további szőlő 1 kor. 50 fillér. Vasárnap 10 szőlő 20 korona, minden további szőlő 2 kor. Vasárnap betűből a szavak kétszeresen lesznek felezésműve. Vidékről hirdetés díj postabélyegeken is beküldhető. Hirdetéseket mindenkor déli 12 óráig kérjük feladni. Telefonszám: 4.

ÁLLÁST KERESŐK

valamint akiknek alkalmaszottra van szükségük, és

házvevők,

vagy akik

házukat el akarják adni,

eredményt csak úgy érnek el, ha megfigyelik az

„EGYETÉRTÉS”

hirdetési rovatát, mert ott mindent megtalálnak, amire szükségük van.

Ajánlat

Pállnkafőző tütők

mosóüstök beszerezhetőek Mándoki rézművesnél, Arany János-u. 13. Ócska vöröszret veszek 4048

Aranyat,

ezüztöt, briliánsat, zálogcédulát vesz legmagasabb napi áron Stelner Mihály, Hatvan-u. 2. sz. I. emelet. 4285

Paplanvarrodámban

minden szakmámbeli munkát készítek szépen, jutányosan, kész paplanok állandóan rak-táron. Debreczeni, Kos-suth-utca 11. 4286

Káposztás kádak

és hordók, fenyőfa dézsák minden nagyságban kaphatók, — javítást elvállal a

Báró Györffy
hordógyár
Nap-u. 4. Telefon 12-83.

Czirok-szakált

vásárol

Balázs Sándor

czirokseprűgyára

Debreczen,

Külsővásártér 15. sz.

Telefon 995.

Korona Gőzkenyér-gyár Ipar és Kereskedelmi Részv.-Társ.

13. sz. árjegyzék.

1921. november 5.

Kilónként

Fehér kenyér 30

Közép kenyér 26

Barna kenyér 22

Zsemle-kifli 2—

Zsemlemorzsza 40

Lerakatalnk:

Sass-utca 3-ik szám.

Szentanna-u. 49. sz.

Hatvan-utca 17. sz.

Péterfia-utca 60. sz.

Géphimzés

és aszurozás. Piac 10.

II. em. 4535

Franciaországban

3 évet töltött tanító

német-francia órák adá-

sát elvállalja. Vendég-

utca 80. sz. 4536

„Bélyegotthon”

Fűvészkert-u. 14. az emeleten. Külföldi bélyegekből dus választék. 4471

Plissézozást

és guvlérozást harangszoknyákból is készít Farkas Bella, Arany János 20. 4527

Fehérneművarrást

elvállalok, házhoz is elmegegyek. Jakab Paula Csapó-u. 95. 4533

Kereslet

Veszek

fehérneműeket, selymeket, paplanokat, garnitúrákat, szőnyeget, butort. Kaiser, Piac-u. 7. sz. 4312

Kabát

és derékvarrónók, és kis elsőrendű munkások, azonnal felvétetnek. Gelbmanné, Hatvan-utca 18. 4508

Ócska

vasat, rezet és min-

dennemű fémet leg-

magasabb ártért ves-

szek. Kovácsoknak

használható bece-

rélek. Nagyobb té-

telt elszállítok. 000

Steiner,

Eötvös-utca 110.

Szakmányos

kerestetik 12 hold szőlő

fedéséhez. Baross-utca

30. sz. 4507

Fűszertüzlethe

egy fiu heteznek felvé-

tetik. Eisenberg Test-

vérek, Hatvan-utca 35.

4521

Tanuló

fizetés 1 felvétetik

Adorján és Tsa cégnél,

Piac-u. 83. 4530

Irodaszolga

részvénytársasági iro-

dába azonnali belépésre

felvétetik. Személyes

jelentkezés Piac-u. 70.

I. emelet. 4524

Házmestert

egy szobás-konyhás

cserelakással azonnali

belépésre keres Ipar-

bank, Szentanna-utca.

4528

Átveszek

kisebbszerű fűszertüle-

tet. Bartha, Gólya-u.

17. 4526

Munkások

felvétetnek a Guthi-er dőben levő fakiterme léshöz jó keresetre in gyen utazással. Értekezni lehet Ajtó-utca 26. 4525

Elveszett

csütörtökön reggel egy ordas ártán sertés a vásártéri mázsa akoltól. — Megtaláló vagy nyomravezető jutalmat kap Hatvan-utca 1. sz. Vilmányi hentesüzlet. 4537

2 vagy 3 szobás

lakást mellékkeliségekkel, lehetőleg azonnali beköltözésre, bármilyen feltételekkel keresek. Ügynökök díjaztatnak. Cim a kiadóban. 4531

Eladás

Szép

világos, festett hálószobabutor eladó. Nyil-utca 117. sz., II. ajtó. 4363

Eladó

egy tehermentes, több rendbeli lakással bíró földszintes ház, 3 szoba konyha, fürdőszoba, mellékkeliségből álló azonnali beköltözhető lakrész. Értekezni lehet Cserepes-utca 8. szám. 4494

Valódi fajnyulak

eladók, bécsi kék ezüst. Méliusz-tér 7. 4506

Piac-utcahoz közel

eső utcában, a leg-

forgalmasabb helyen

berendezett üzlet-

helyiség méltányo-

san olcsó ártért azon-

n l átadó.

Hentesüzlet for-

galmas helyen eladó,

akármilyen üzletnek

megfelel.

500,000 koronával

társul életképes vál-

lalkozáshoz uri-

ember.

Házak, szőlők,

villák, üzletek stb.

irodában eladók.

Steiner József

ügynökségi és ingat-

lanforgalmi irodája,

Piac-u. 19. II. em.

Telefon Interurbán

6—24. szám.

Eladó

jókarban levő Sanitas

szobagőzfürdő teljes

felszereléssel. Cim a ki-

adóhivatálnál. 4522

Káposztás-hordók

eladók. Hatvan-utca

35. sz. 4520

Ház eladó

belváros központján,

280,000 korona és több

kisebb-nagyobb házak.

Földbirtokok is, Pataky

Csapó 19. keresztépület.

4529

Eladó

egylovas féderes kocsi,

Széchenyi-utca 37. sz.

Ugyanott egy kocsis

felvétetik. 4532

Frakk,

kabát és mellény, tiszta

selyem béléssel, olcsón

eladó. Kátai, Piac-utca

19. II. em. 4534